

AIŠKINAMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO
STATUTO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO STATUTO NR. I-399
67, 138, 139 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR STATUTO PAPILDYMO 155¹
STRAIPSNIU“
PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos Seimo statuto (toliau – Seimo statutas) „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo statuto Nr. I-399 67, 138, 139 straipsnių pakeitimo ir statuto papildymo 155¹ straipsniu“ projektas (toliau – projektas) parengtas, atsižvelgiant į praktikoje kilusius neaiškumus taikant Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalies ir 139 straipsnio 1 dalies nuostatas.

Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jeigu Teisės departamentas pateikia išvadą, kad projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai (toliau – Konstitucija), Teisės ir teisėtvarkos komitetas privalo preliminariai apsprastyti šį projektą; 139 straipsnio 1 dalyje detalizuojami tolesni preliminaraus projekto svarstymo ir pateikimo procedūrų ypatumai. T.y., jeigu Teisės ir teisėtvarkos komitetas padaro išvadą, kad įstatymo projektas prieštarauja Konstitucijai ir nėra nustatyta tvarka pateikto Konstitucijos pataisų projekto, Seimo Pirmininkas teikia šią išvadą svarstyti Seimui. Jeigu Seimas visų Seimo narių balsų dauguma nepritaria Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadai, kad įstatymo projektas prieštarauja Konstitucijai, atitinkamas įstatymo projektas gali būti svarstomas ir nepateikus Konstitucijos pataisų projekto.

Atsižvelgiant į Teisės departamento išvadą, kad projektas galimai prieštarauja Konstitucijai, svarbą bei Teisės ir teisėtvarkos komiteto pareigą apsprastyti projektus dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai, manytina, kad Seimo statute turėtų būti detalizuojama tvarka, kuria tokios Teisės departamento išvados perduodamos Teisės ir teisėtvarkos komitetui.

Aukščiau minėti Seimo statuto 138 ir 139 straipsniai nurodyti Seimo statuto V dalies „Įstatymų leidybos procedūra“ devynioliktajame skirsnyje „Įstatymų ir kitų Seimo aktų projektų registravimas“ ir tarsi tiesiogiai reglamentuoja atvejus po projekto užregistravimo Seimo posėdžių sekretoriato iki projekto pateikimo Seimo posėdyje stadijos. Tuo tarpu praktikoje būna atvejų, kuomet Teisės departamentas pateikia išvadą, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijai prieštarauja projektas, kuris jau ne tik pateiktas Seimo posėdyje, bet apsprastytas tiek pagrindiniame komitete, tiek Seimo posėdyje. Seimo statute tokie atvejai nėra detalčiai reglamentuojami. Paminėtina, kad tokiu atveju Teisės ir teisėtvarkos komitetas Teisės departamento išvadą dėl galimo projekto prieštaravimo Konstitucijai apsprasto, o pagrindinis komitetas svarstydamas Teisės departamento išvadas priėmimo stadijai, atsižvelgia ir į Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą. Manytina, kad Seimo statute būtina detalizuoti šiuos procesus.

Teisės ir teisėtvarkos komiteto pareigą vertinti projekto galimą prieštaravimą Konstitucijai projekto priėmimo stadijos metu patvirtina ir Konstitucinio Teismo 2005 m. sausio 19 d. nutarimas, kuriame nurodyta, kad „Iš bylos medžiagos matyti, kad Seimo kanceliarijos Teisės departamentui 2003 m. sausio 28 d. pateikus išvadą, kurioje *inter alia* buvo konstatuota, kad, šio departamento nuomone, tam tikra Savivaldybių tarybų rinkimų įstatymo 86 straipsnio papildymo, 87 straipsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 88¹ straipsniu įstatymo projekto (Nr. IXP-2222(2SP)), kuriam buvo pritarta Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto 2003 m. sausio 27 d. posėdyje, nuostata prieštarauja Konstitucijai, minėtas įstatymo projektas Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitete svarstomas nebuvo, ir tą pačią dieną atitinkamas įstatymas Seimo buvo priimtas ypatingos skubos tvarka. Šitaip buvo pažeista Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalis (2000 m. spalio 10 d. redakcija). Kartu pažymėtina, kad šiuo atveju buvo padarytas toks pažeidimas, kuris užkirto kelią taikyti vieną iš Seimo vidinių prevencinių teisinių priemonių, leidžiančių siekti, kad jo priimami įstatymai, kiti teisės aktai neprieštarautų Konstitucijai.

Taigi Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalies (2000 m. spalio 10 d. redakcija) pažeidimas vertintinas kaip esminis įstatymų leidybos procedūros pažeidimas.“ Pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo nutarime nurodyta Teisės departamento 2003 m. sausio 28 d. išvada buvo pateikta būtent projekto priėmimo stadijai.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymo projektą parengė Lietuvos Respublikos Seimo nariai.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai:

Viena iš Teisės ir teisėtvarkos komiteto veiklos kryptių yra preliminariai vertinti, ar svarstomi įstatymų projektai atitinka Konstituciją.

Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad jeigu Teisės departamentas pateikia išvadą, kad projektas prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Teisės ir teisėtvarkos komitetas privalo preliminariai apsvarstyti šį projektą; 139 straipsnio 1 dalyje detalizuojami tolesni preliminarus projekto svarstymo ir projekto pateikimo procedūrų ypatumai. T.y., jeigu Teisės ir teisėtvarkos komitetas padaro išvadą, kad įstatymo projektas prieštarauja Konstitucijai ir nėra nustatyta tvarka pateikto Konstitucijos pataisų projekto, Seimo Pirmininkas teikia šią išvadą svarstyti Seimui. Jeigu Seimas visų Seimo narių balsų dauguma nepritaria Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadai, kad įstatymo projektas prieštarauja Konstitucijai, atitinkamas įstatymo projektas gali būti svarstomas ir nepateikus Konstitucijos pataisų projekto.

Seimo statute nereglamentuojama tvarka kaip Teisės departamento išvados kad projektas prieštarauja Konstitucijai, perduodamos Teisės ir teisėtvarkos komitetui.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

Siūloma atskirai ir aiškiau reglamentuoti projekto galimo prieštaravimo Konstitucijai svarstymo procedūras tais atvejais, kai išvadą, kad projektas galimai prieštarauja Konstitucijai Teisės departamentas pateikia Seimo posėdžių sekretoriате įregistruotam projektui iki jo pateikimo Seimo posėdyje, ir tais atvejais, kai tokią išvadą Teisės departamentas pateikia projekto priėmimui.

Teisės ir teisėtvarkos komiteto veiklos kryptis tikslinga detalizuoti, nurodant, kad, kai Teisės departamentas pagal šio statuto 138 straipsnio 2 dalies reikalavimus pateikia išvadą, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai, Teisės ir teisėtvarkos komitetas preliminariai vertina, ar šis projektas atitinka Konstituciją; taip pat, kad, kai Teisės departamentas pagal šio statuto 155¹ straipsnio 1 dalies reikalavimus pateikia išvadą, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai, Teisės ir teisėtvarkos komitetas vertina, ar šis projektas atitinka Konstituciją.

Seimo statuto 138 straipsnio 2 dalis tikslinga, kad Teisės departamentas teikdamas išvadą, kad projektas galimai prieštarauja Konstitucijai, šioje išvadoje turi nurodyti konkretų galimą projekto prieštaravimą Konstitucijai ir pateikti teisinius argumentus. Šiuo atveju Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos dokumentų valdymo sistemoje turėtų būti pažymima, kad Teisės departamento išvadoje yra nurodytas galimas projekto prieštaravimas Konstitucijai, ir išvada iš karto būtų perduodama Teisės ir teisėtvarkos komitetui, kuri privalėtų preliminariai apsvarstyti šį projektą.

Taip pat siūloma Seimo statutą papildyti 155¹ straipsniu „Įstatymo projekto svarstymo dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai ypatumai“, jame detalizuojant atvejus, kai Teisės departamentas projekto priėmimui teikdamas šio statuto 155 straipsnio 2 dalyje numatytas išvadas, nurodo, kad įstatymo projektas galimai prieštarauja Konstitucijai. Šiame straipsnyje būtų detalizuojama, kad Teisės departamentas turi nurodyti konkretų galimą projekto prieštaravimą Konstitucijai ir pateikti teisinius argumentus. Šiuo atveju Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos dokumentų valdymo sistemoje būtų pažymima, kad Teisės departamento išvadoje yra nurodytas galimas projekto prieštaravimas Konstitucijai, ir ši išvada iš karto būtų perduodama Teisės ir teisėtvarkos komitetui. Teisės ir teisėtvarkos komitetas privalėtų apsvarstyti šį projektą dėl galimo prieštaravimo Konstitucijai ir pateikti savo išvadą.

Projektu teikiama Seimo statuto 155¹ straipsnio 2 dalyje tikslinga reglamentuoti, kad šio straipsnio 1 dalyje nurodytą Teisės ir teisėtvarkos komiteto išvadą dėl įstatymo projekto galimo

prieštaravimo Konstitucijai privalo apsvarstyti pagrindinis komitetas. Galutinį sprendimą priimtų Seimas šiame skirsnyje nustatyta tvarka balsuodamas dėl įstatymo projekto priėmimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu) , galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus Seimo statutą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimtas įstatymas turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Priimtas Seimo statutas neigiamos įtakos kriminogeninei situacijai neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Priimtas Seimo statutas neigiamos įtakos verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams;

Projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus statutą turėtų būti keičiamas Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. SV-S-1603 patvirtintas „Įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų leidybos, parlamentinės kontrolės ir Seimo priežiūrinės veiklos organizavimo tvarkos aprašas“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus:

Projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti:

Priėmus statutą turėtų būti keičiamas Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2016 m. birželio 29 d. sprendimu Nr. SV-S-1603 patvirtintas „Įstatymų ir kitų Seimo teisės aktų leidybos, parlamentinės kontrolės ir Seimo priežiūrinės veiklos organizavimo tvarkos aprašas“.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų neprireiks.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis:

Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam Įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną *Eurovoc*: „Teisės ir teisėtvarkos komitetas“, „Teisės departamentas“, „prieštaravimas Konstitucijai“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.

Teikia

Seimo nariai:

Stasys Šedbaras

Jurgis Razma

Irena Haase

Andrius Vyšniauskas

.....